

Akademia Katolicka w Warszawie – Collegium Joanneum
Instytut Sztuki Sakralnej

Sylabus przedmiotowy

Kierunek studiów	Edukacja muzyczna z muzyką kościelną
Forma studiów	Stacjonarne
Poziom studiów	I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny
Koordynator przedmiotu	ks. dr Wojciech Kałamarz CM
Prowadzący zajęcia	ks. dr Wojciech Kałamarz CM

1. Przedmiot

Nazwa przedmiotu w języku polskim	Historia muzyki z literaturą muzyczną
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Music with Music Literature
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu	obowiązkowy
Kod przedmiotu	P_25
Rok i semestr	Rok 1, semestr 1 i 2

2. Forma i miejsce zajęć, liczba godzin i punktów ECTS w planie studiów

Wykład	Ćwiczenia	Konwersatorium	Praktyka	Punkty ECTS	Miejsce zajęć
30 + 15	—	—	—	2 + 1	Sala dydaktyczna wyposażona w sprzęt audio
45	—	—	—	3	

3. Cele przedmiotu

1.	Przedstawienie chronologii faktów, twórców i ich dzieł, okresów i epok w historii muzyki. Poznanie przez studentów charakterystycznych cech właściwych muzyce różnych epok. Wykształcenie umiejętności rozpoznawania i odróżniania przez studentów najważniejszych zjawisk w historii muzyki. Orientacja w literaturze muzycznej od starożytności do współczesności. Rozpoznawanie utworów, umiejscowienie ich w kontekście historycznym i estetycznym epoki. Poszerzenie i ugruntowanie wiedzy z zakresu rozwoju stylów, gatunków, form i cech warsztatu kompozytorskiego wybitnych twórców.
----	---

4. Wymagania wstępne

1.	Ogólne wiadomości z zakresu historii muzyki od starożytności do współczesności oraz z zakresu historii powszechnej i historii Polski. Podstawowa wiedza związana z formami muzycznymi, zasadami muzyki, harmonią, analizą dzieła muzycznego.
----	--

5. Przedmiotowe efekty uczenia się

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć	Kod standardu nauczyciela	Kod efektu uczenia się kierunku
Wiedza (W)			
W1	Student zna najważniejsze pojęcia związane z chronologią dziejów muzyki — epoki, nurty, style i najważniejszych kompozytorów w historii muzyki oraz ich dzieła. Posiada wiedzę dotyczącą kierunków rozwoju muzyki poszczególnych epok.	A1	K1_W01, K1_W02
W2	Student zna gatunki i formy muzyczne oraz przemiany techniki kompozytorskiej.	A1	K1_W03
Umiejętności (U)			
U1	Student potrafi scharakteryzować poszczególne epoki w historii muzyki, ich tło filozoficzno-estetyczne oraz najważniejsze nurty i tendencje.	A1	K1_U02
U2	Student potrafi omówić muzyczne wyznaczniki poszczególnych epok, wskazuje ich genezę oraz uzasadnia wpływ na dalszy rozwój muzyki.	A1	K1_U25
U3	Student potrafi prawidłowo przyporządkować poszczególnych twórców i ich dzieła do określonych epok, wskazując na ich cechy charakterystyczne.	A1	K1_U02, K1_U25
Kompetencje społeczne (K)			
K1	Student jest gotów do rozwijania umiejętności poznawania literatury muzycznej oraz ciągłego pogłębiania wiedzy historycznej.	A1	K1_K01, K1_K04
K2	Student jest gotów do wykorzystywania w praktyce zdobytej wiedzy z zakresu historii muzyki, samodzielnego analizowania muzyki i umieszczania jej w szerokich kontekstach historycznych.	A1	K1_K01, K1_K04
K3	Student jest gotów do wypełniania roli społecznej absolwenta studiów na kierunku edukacja muzyczna, w szczególności roli nauczyciela muzyki oraz muzyka kościelnego.	A1	K1_K05

6. Treści kształcenia

Treści kształcenia uwzględniają kompozytorów wskazanych w podstawie programowej przedmiotu „muzyka” (szkoła podstawowa, klasy IV–VIII, punkt II.7 — chronologia postaci kompozytorów): Mikołaj Gomółka, Jan Sebastian Bach, Antonio Vivaldi, Wolfgang Amadeusz Mozart, Ludwig van Beethoven, Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko, Karol Szymanowski, Witold Lutosławski, Wojciech Kilar, Henryk Mikołaj Górecki, Krzysztof Penderecki.

Semestr 1 (wykład 30 godz.)	
Nr	Treść
1.	Powstanie i rozwój wielogłosowości VII–XIII w. — organum, dyskant, szkoła Notre-Dame (Leoninus, Perotinus), motet.
2.	Hildegarda z Bingen — twórczość monodyczna, pieśni, hymny, liturgiczne misterium Ordo virtutum.

3.	Monodia świecka do XIII w. — trubadurzy, truverzy, minnesingerzy, pieśni w językach narodowych.
4.	Ars nova XIV w. — Philippe de Vitry, Guillaume de Machaut (Messe de Nostre Dame), izorytmia.
5.	Muzyka polskiego średniowiecza — Bogurodzica, Mikołaj z Radomia, pierwsze polskie zabytki muzyczne.
6.	Szkoła burgundzka — Guillaume Dufay, Gilles Binchois, chanson, msza cykliczna.
7.	Szkoły flamandzkie — Johannes Ockeghem, Josquin des Prez, Orlando di Lasso; rozwój imitacji i polifonii a cappella.
8.	Kontrreformacja w muzyce — Sobór Trydencki a muzyka kościelna, Giovanni Pierluigi da Palestrina (Missa Papae Marcelli) jako „wzorzec” muzyki posoborowej.
9.	Hiszpańska muzyka renesansowa — Tomás Luis de Victoria, Cristóbal de Morales, Francisco Guerrero.
10.	Muzyka religijna angielskiego renesansu — Thomas Tallis, William Byrd, anthem, tradycja chóralna.
11.	Szkoła wenecka — Andrea i Giovanni Gabrielli, polichóralność, styl concertato w bazylice św. Marka.
12.	Muzyka polskiego renesansu — Wacław z Szamotuł, Marcin Leopolita, Mikołaj Zieleński oraz Mikołaj Gomółka (Melodiae na psalterz polski z 1580 r. — 150 czterogłosowych opracowań psalmów do przekładu Jana Kochanowskiego; znaczenie jako pierwszego kompletnego polskojęzycznego psalterza wielogłosowego).
13.	Kantata, oratorium, pasja — narodziny gatunków barokowych (G. Carissimi, H. Schütz, A. Scarlatti).
14.	Wielcy kompozytorzy włoskiego baroku — Claudio Monteverdi (L'Orfeo, Vespro della Beata Vergine), Girolamo Frescobaldi, Arcangelo Corelli, Antonio Vivaldi (cztery koncerty Le quattro stagioni — Cztery pory roku, ok. 500 koncertów solowych, Gloria RV 589, Stabat Mater RV 621, opery; znaczenie dla rozwoju koncertu solowego), Alessandro i Domenico Scarlatti.
15.	Muzyka angielskiego baroku — Henry Purcell, Georg Friedrich Händel (oratoria Mesjasz, Izrael w Egipcie).

Semestr 2 (wykład 15 godz.)	
Nr	Treść
1.	Jan Sebastian Bach — dzieła pasyjne (Pasja wg św. Mateusza BWV 244, Pasja wg św. Jana BWV 245), Msza h-moll BWV 232, Oratorium na Boże Narodzenie BWV 248, kantaty kościelne (ok. 200 zachowanych), chorały i preludia chorałowe, Das Wohltemperierte Clavier, Kunst der Fuge, Wariacje Goldbergowskie, Suity orkiestrowe, koncerty brandenburskie — synteza baroku i wzorzec dla potomnych.
2.	Muzyka francuskiego baroku — J.-B. Lully, M.-A. Charpentier, F. Couperin, J.-P. Rameau.
3.	Muzyka polskiego baroku — Bartłomiej Pękiel, Adam Jarzębski, Grzegorz Gerwazy Gorczycki, Stanisław Sylwester Szarzyński.
4.	Muzyka religijna epoki klasycyzmu — Joseph Haydn (msze, oratoria Stworzenie świata, Pory roku); Wolfgang Amadeusz Mozart (Requiem d-moll KV 626, Msza koronacyjna C-dur KV 317, Ave verum corpus KV 618, Vesperae solennes de confessore KV 339); twórczość świecka Mozarta jako repertuar nauczyciela muzyki: symfonie (nr 40, 41), koncerty fortepianowe i skrzypcowe, opery (Wesele Figara, Don Giovanni, Czarodziejski flet), Eine kleine Nachtmusik KV 525; Ludwig van Beethoven — Missa solemnis D-dur op. 123, Msza C-dur op. 86, oratorium Chrystus na Górze

	Oliwnej; twórczość świecka: symfonie (III „Eroica”, V, VI „Pastoralna”, IX z Odą do radości — hymn Unii Europejskiej), sonaty fortepianowe („Księżycowa”, „Patetyczna”, „Appassionata”), koncert skrzypcowy D-dur, Dla Elizy.
5.	Muzyka religijna I połowy XIX w. — F. Schubert (msze As-dur, Es-dur, Deutsche Messe, Ave Maria); F. Mendelssohn-Bartholdy (oratoria Paulus, Elijah); H. Berlioz (Requiem, Te Deum); twórczość Fryderyka Chopina jako sztandarowy repertuar polskiej szkoły narodowej: mazurki, polonezy (w tym Polonez As-dur „Heroiczny”, op. 53), nokturny, ballady, etiudy (op. 10, op. 25 — „Rewolucyjna”), scherza, sonaty, preludia, dwa koncerty fortepianowe (e-moll op. 11, f-moll op. 21), pieśni; tempo rubato, styl brillant, inspiracje folklorem.
6.	Muzyka religijna II połowy XIX w. — G. Verdi (Requiem, Quattro pezzi sacri); A. Bruckner (msze f-moll, d-moll, e-moll, Te Deum, motety); G. Fauré (Requiem); C. Franck; Stanisław Moniuszko jako ojciec polskiej opery narodowej: opery Halka (aria Jontka „Szumią jodły”, aria Halki „Gdybym rannym słonkiem”) i Straszny dwór (aria Skołuby, mazur z III aktu, aria z kurantem); Śpiewniki domowe (Prząśniczka, Krakowiacek, Pieśń wieczorna); Litania ostrobramska, msze.
7.	Wielcy organiści XIX/XX w. — C. Franck, Ch.-M. Widor, L. Vierne, M. Dupré, Olivier Messiaen (Méditations sur le mystère de la Sainte Trinité, La Nativité du Seigneur).
8.	Muzyka religijna XX w. — Igor Strawiński (Symfonia psalmów, Msza, Threni); Francis Poulenc (Gloria, Stabat Mater, Dialogi karmelitanek); Olivier Messiaen (Quatuor pour la fin du temps, Trois petites liturgies); Benjamin Britten (War Requiem); Arvo Pärt (Magnificat, styl tintinnabuli).
9.	Polska muzyka XX i XXI w. — Karol Szymanowski (Stabat Mater op. 53, Litania do Marii Panny op. 59, III Symfonia „Pieśń o nocy” op. 27, balet-pantomima Harnasie op. 55, Mity, Kwartety smyczkowe; folklorizm podhalański, „Młoda Polska w muzyce”); Witold Lutosławski (III Symfonia, IV Symfonia, Koncert na orkiestrę, Muzyka żałobna, Koncert wiolonczelowy; aleatoryzm kontrolowany); Wojciech Kilar (Exodus, Angelus, Missa pro pace, Te Deum; muzyka filmowa — Ziemia obiecana, Pan Tadeusz, Dracula, Pianista); Henryk Mikołaj Górecki (III Symfonia „Symfonia pieśni żałosnych” op. 36, Beatus vir op. 38, Totus Tuus op. 60, Miserere op. 44, Ad Matrem); Krzysztof Penderecki (Pasja wg św. Łukasza, Jutrznia, Te Deum, Polskie Requiem, Credo, Tren ofiarom Hiroszimy, Anaklasis; sonoryzm a neoromantyzm).

7. Literatura

Obowiązkowa	
1.	Chomiński J., Wilkowska-Chomińska K., Historia muzyki, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 1989.
2.	Kowalska M., ABC historii muzyki, Musica Iagellonica, Kraków 2001.
Uzupełniająca	
1.	Zieliński T. A., Style, kierunki i twórcy muzyki XX wieku, Wydawnictwa COMUK, Warszawa 1981.
2.	Baculewski K., Polska twórczość kompozytorska 1945–1984, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 1987.

8. Metody dydaktyczne

Metody dydaktyczne	Wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, praca z tekstem i dyskusja, studium przypadków, praca indywidualna, praca w grupach, prezentacja nagrań CD/DVD.
--------------------	--

9. Nakład pracy studenta

Rodzaj pracy	Liczba godzin
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowywanie się do zajęć	10
Konsultacje	5
Przygotowywanie się do prezentacji / koncertu	—
Przygotowywanie się do egzaminu / zaliczenia	15
Łączny nakład pracy studenta w godzinach	75
Liczba punktów ECTS	3

10. Metody weryfikacji efektów uczenia się

Metody weryfikacji efektów uczenia się / wymagania końcowe	Symbol EUK
Sem. I — ze względu na prezentowanie i omawianie literatury muzycznej ważna jest obecność na zajęciach; efekty są weryfikowane na podstawie kolokwium pisemnego z wiedzy prezentowanej na wykładach.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2, K3
Sem. II — ze względu na prezentowanie i omawianie literatury muzycznej ważna jest obecność na zajęciach; efekty uczenia się weryfikowane są na egzaminie z wiedzy prezentowanej na wykładach.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2, K3

Forma i warunki zaliczenia	Czynny udział w zajęciach, wykazanie się znajomością najistotniejszych zdarzeń i procesów w muzyce od starożytności do współczesności oraz odpowiadającej im literatury muzycznej. Sem. I — zaliczenie na ocenę. Sem. II — egzamin pisemny.
-----------------------------------	---

.....
podpis autora

.....
podpis Dyrektora EMMK